

En tredje ”grön bok” för arméstridskrafternas utveckling

Denna skrift är Delprojekt Marks rapport inom ramen för Kungl. Krigsvetenskapsakademiens fleråriga projekt *Säkerhet i morgondagens Europa – svenska perspektiv (SES)*, som finansierats av Wallenbergstiftelsen. Arbetet har skett i Akademiens avdelning för lantkrigsvetenskap (avdelning I) i en grupp av sex ledamöter och arméofficerare, varav två är disputerade.

Skriften kan därmed noteras som en tredje ”grön bok” från avdelning I i syfte att diskutera arméstridskrafternas utveckling och därmed även lämna ett bidrag i Kungl. Krigsvetenskapsakademiens ändamål att främja vetenskaper av betydelse för fäderneslandets försvar.

Den första ”gröna boken” *Vägvalsfrågor för armén*, togs fram 1988 under ledning av avdelningens dåvarande ordförande översten av 1. graden Bengt Sjöberg och hade som en av sina viktigaste budskap förslaget att kaderorganisera armén i syfte att lyfta fram och ge en tydligare roll för krigsförbanden, allt för att öka försvarsförmågan. Ett förhållande som sedan kom till genomförande 1992 i hela Försvarsmakten genom den s k *Verksamhetsidé 90* (VI90).

Andra ”gröna boken” *Armén behövs! En diskussion om markstridsfunktionen*, publicerades 2002 i ett bihäfte till Kungl. Krigsvetenskapsakademiens handlingar och tidskrift som avdelnings årsberättelse, efter ett arbete inom avdelningen under ledning av ordföranden generallöjtnanten Gustaf Welin. I denna skrift pläderade avdelningen för en uppbyggnad av arméstridskrafterna som med en grundläggande försvarsförmåga skulle kunna lösa uppgifter i både en nationell och en internationell dimension samt skulle innehålla kravet att efter en anpassning i ett tioårsperspektiv och efter succesiva beslut kunna tillväxa. (Det kan i sammanhanget noteras att Försvarsberedningen, i sin försvarspolitiska rapport *Värnkraft – Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021-2025*, 2019 beskriver att syftet med återtagandet och tillväxten av det militära försvaret i den kommande försvarsbeslutsperioden skall vara att nå en grundläggande försvarsförmåga.)

Med denna rapport överlämnar avdelning I härmed en tredje ”grön bok”, om än med ett omslag inte lika tydligt grönt som sina två föregångare, så är innehållet det – grönt som armén.

Den inleds med en prolog av ledamoten och spänningsromanförfattaren David Bergman som tecknar inledningen av *slaget för att återta Göteborg*.

Arbetet lyfter sedan fram att grunden för markstridsförbanden är förmågan att inte enbart skydda vitala objekt eller agera mot olika typer av kuppföretag, utan också att med framgång kunna genomföra anfallsstrid mot en kvalificerad motståndare. Delprojektet menar att denna förmåga skulle kunna erhållas om vi bland annat:

- lägger en decentraliserad ledningsprincip och uppdragstaktik till grund för ledning av markstridsförband och markoperativ verksamhet, vid vår försvarspla-

nering och fredstida utgångsgruppering utgår från sex geografiska strategiska nyckelområden – områden där vi bör vara i strategisk förhand,

- utövar ledning i dessa områden på markoperativ nivå och i samverkan inom ramen för totalförsvaret självständigt med tydliga mandat i ett redundant system redan från grundberedskap till höjd beredskap,
- tillför nya materiella förmågor främst inom områdena lägesuppfattning och bekämpning över stort djupet samt skydd i vid bemärkelse varvid särskilt hot och möjligheter kopplade till rymdarenan bör beaktas,
- utbildar, tränar och övar, med grund i en genomtänkt marktaktisk doktrin, i en lärande organisation där manöverkrigföring utgör ramen och där ledarskap och pedagogik går hand i hand med kraven på uppdragstaktik och flexibilitet samt
- inser och beaktar krav på interoperabilitet för att kunna verka tillsammans med andra nationers enheter.

Ett särskilt avsnitt avhandlar armétaktik och taktiskt uppträdande. Denna del är inte enbart en viktig del av rapporten, utan syftar även till att lämna ett bidrag till den utveckling av armétaktiken som f n sker inom armén. Avsnittet har som en av sina utgångspunkter en artikel *Taktik – spelrum, problem och lösningar* av överste fil dr Anders Palmgren, återgiven i sin helhet i en bilaga till rapporten.

Arbetet i Delprojekt Mark har letts av ledamoten brigadgeneral Anders Carell, biträdd av ledamöterna major fil dr David Bergman, överste Anders Emanuelson, överste Jan Mörtberg, överste fil dr Anders Palmgren och överstelöjtnant Henrik Sjövall.

Rapporten är slutligen en stomme i SES-projektets samlade slutrapport senare i vår (se vidare Akademiens hemsida <https://kkrva.se>).

Stockholm som ovan

Jan F T Mörtberg

Ordförande i Kungl Krigsvetenskapsakademiens
avdelning för lantkrigsvetenskap (avd I)